Сімнадцятого травня 2155 року стався випадок, про який Марджі записала в своєму щоденнику: "Сьогодні Томі знайшов справжню книжку!"

Знахідка була стара-престара, з потертими, вицвілими палітурками й пожовклими від часу сторінками. Діти показали її Марджіному дідусеві, й той пригадав,— коли він ще сам був малим, його дід якось оповів, що в давнину свої знання, розповіді про всілякі події... люди друкували в книжках. Томі з Марджі зчудовано розглядали літери, які, немовби скам'яніле військо, виструнчились на папері, замість того, щоб мигтіти на телеекрані. Щонайдивовижніше, коли вони небавом удруге розгорнули книжку на тій самій сторінці, жодна літера не зрушила з місця.

— Дивись, Марджі! — скрикнув хлопчик.— Яке марнотратство?! Здається, книжку, прочитавши, викинули геть між старе лахміття. В нашій відеобібліотеці близько мільйона примірників, та все ж, хоч би яка й обридла, я ніколи б у світі не викинув її.

— І я також! — вигукнула дівчинка, котрій було лиш одинадцять і, певна річ, вона не могла бачити стільки телекнижок, як тринадцятирічний Томі.— Цікаво, де ти її знайшов?

— Удома, на горищі.

— А про що там пишеться? — допитувалась Марджі.

— Про школу.

Дівчинка кисло посміхнулась:

— Що можна писати про школу? Я не люблю школи.

Марджі з деякого часу не мирила зі школою, а віднедавна ніби ще більше незлюбила її. А все через електронного вчителя, який безугавно ставив їй з географії одне питання за іншим. Знеможена учениця відповідала щоразу гірше й гірше, доки стривожена мама не поскаржилась у відділення народної освіти.

Незабаром прийшов майстер, кругленький, рум'яний чоловічок, із повнісінькою сумкою інструментів, радіодеталей, дротів... Пригостивши дівчинку яблуком, той заходився біля механічного вчителя. Марджі потайки сподівалася, що майстрові не поталанить скласти його докупи. Проте за якусь годину здоровенний, осоружний робот-учитель стояв перед нею цілий-цілісінький. На його великому екрані знову спалахували задачі, приклади, питання, оцінки... Якби лиш це, можна було б миритись! Але найбільш дівчинці дошкуляла щілина, куди вона щодня мусила кидати картки з виконаними домашніми завданнями, контрольними... Картки записувалися спеціальною мовою цифр, яку вона опанувала ще в шість років, і робот одразу виставляв оцінки.

Впоравшись із роботою, майстер ласкаво попестив дівча по голівці й заспокоїв маму:

— Ваша доня зовсім не винна, міс Джонс. Блок географії робота було складено нашвидкуруч. На жаль, інколи це трапляється. А зараз я відрегулював його згідно програми середньої школи. Між іншим, дитина цілком успішно виконує навчальну програму.

З цими словами він ще раз приголубив ученицю.

Марджі насилу стримувала сльози. Її сподівання, що робота відвезуть у майстерню, де одного разу Томового лагодили цілий місяць, не справдились...

Певне, через це вона й запитала Томі: "Що можна писати про школу?"

Хлопчина зверхньо глипнув на Марджі:

— Дурненька, в книжці йдеться не про нашу, а про старосвітську школу, що була на Землі в двадцятому столітті.

Марджі деякий час зацікавлено глипала в книжку через хлопчикове плічко, а тоді й каже:

— Дивно, що ж то за школа? Либонь, у ній були й учителі?

— Звичайно. Лиш тільки це були не роботи, а... люди.

— Як, людина-вчитель?!

— А чому б і ні. Адже в обов'язки вчителя входить лише пояснювати новий матеріал, задавати домашні завдання й опитувати учнів.

— Але ж у людини обмежені можливості.

— Не скажи. Мій татко знає майже стільки, як і робот-учитель.

— Помиляєшся, Томі, мозок людини значно поступається електронному.

— От і ні. Можу закластись, татові знання не згірші, ніж у штучного мозку.

Марджі зовсім не хотіла сперечатись, тож вона перевела розмову на інше:

— Я б нізащо не хотіла, щоб у мене вдома весь час товклась чужа людина, котра б мала мене вчити.

Томі аж корчило від сміху:

— Марджі... ой, не можу... ха, ха, ха! Невже ти й справді нічогісінько не знаєш?! Люди-вчителі не мешкали по квартирах учнів, а мали спеціальний будинок, куди щоранку на певну годину приходили школярі.

— І що, всі вони вчили одне й те саме?

— Еге ж. Дітей групували по класах за віком.

— А от моя мама запевняє: вчителя-робота неодмінно має бути пристосовано до індивідуальних розумових особливостей дитини й кожного школяра треба вчити інакше.

— За тих далеких часів не існувало індивідуальної форми навчання. Як тобі не до вподоби, нащо витріщилась у книжку?

— Я того не казала,— заторохтіла Марджі.— Навпаки, хотілося б почитати про ті чудні школи.

Не встигли вони дійти до середини книжки, як почувся голос мами Марджі:

— Доню, час навчатись!

Дівчина підвела очі від книжки:

— Ще трішки, мамусю.

— Негайно мені,— посуворішала мама,— та й Томі вже треба на лекції.

Марджі спитала товариша:

— По уроках будемо читати далі?

— Мабуть,— недбало кинув той і, весело насвистуючи, з книжкою під пахвою відійшов.

Дівчинка й собі попленталась до навчального кабінету, що межував зі спальнею. Екран учителя-робота вже світився, й той чекав на школярку. Щодень, опріч суботи й неділі, батьки вмикали робота в той самий час. Бо ж мама вважала, буцімто маленькі дівчатка краще навчаються, коли дотримуються певного режиму.

На телеекрані вчителя з'явився напис: "Тема сьогоднішньої лекції "Додавання простого дробу". Прошу картки з виконаним домашнім завданням укинути до щілини".

Марджі сумно зітхнула й підкорилась. А в голові їй кружляли думки про ті давні часи, коли дідів дід іще був хлоп'ям, коли до школи сходились учні, весело бавились, галасували на шкільному подвір'ї, разом сиділи в класі, разом ішли додому. Коли однокласники слухали одні й ті самі уроки, допомагали одне одному розв'язувати домашні завдання й жваво сперечались між собою.

"Ба, й учителі тоді були люди..."

Тим часом на екрані робота з'явився черговий напис: "Зараз розв'яжемо приклад:

1/2 + 1/4 =..."

Марджі уявляла, як за тих часів діти мали любити школу.

"Ех, і весело ж було колись!"